

**KÖZGAZDASÁGTAN
GAZDASÁGI INFORMATIKUSOKNAK**

Oktatók
Dr. Sas Éva
Dr. Nagy András

ELMÉLETI GAZDASÁGI TÖRTELEM
BGF
BUDAPEST BUSINESS SCHOOL
PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI KAR ESTP

A TERMELÉS

- Élővilág > Állatok > **Ember**
- Egyed és fajfenntartás > **szükségletek**
- Az állatok **alkalmazkodnak** a környezethez
- Az ember **alkalmazza** a környezetet
- Alkalmazni csak **társadalomban** lehet

A TERMELÉS

Definíció *A termelés az emberi szükségletek kielégítésének sajátos, társadalmi módja*

Definíció *A termelés folyamata a céltalan természeti folyamatok és a céltudatos munkafolyamatok egysége*

A TERMELÉS mint rendszer - újratermelés

Definíció *A termelés folyamata a termékek előállításának, elosztásának, cseréjének és elfogyasztásának szakadatlanul ismétlődő folyamata – újratermelés*

Ebben a folyamatban a termékek mellett újratermelődnék maguk a szükségletek, a termelési viszonyok, a társadalom egésze

A MUNKA

Definíció *A szükségleteket kielégítő dolgok a jóságok (javak)*

Definíció *A munka a természet szükséglet-kielégítésre alkalmatlan dolgainak szükséglet-kielégítésre alkalmas jóságokká való átalakítása, céltudatos emberi tevékenység*

Definíció *A munkával előállított jóságok (javak) a termékek*

A MUNKA LOGIKAI FÁZISAI

1. A cél kitűzése, a cél elérését akadályozó akadályok feltárása – **TERVEZÉS**
2. A cél eléréséhez, az akadályok leküzdéséhez szükséges eszközök kiválasztása – **SZERVEZÉS**
3. Az eszközök célirányos használata – **ÁTALAKÍTÁS**
4. Az elért eredmény egybevetése a kitűzött céllal – **ELLENŐRZÉS**
5. Az ellenőrzés során kimutatott eltérések megszüntetése, mint új cél kitűzése – **SZABÁLYOZÁS**

KOOPERÁCIÓ ÉS MUNKAMEGOSZTÁS

A termelés társadalmi jellegéből következik
a munka társadalmi jellege

DEFINÍCIÓ *A munka legegyszerűbb társadalmi formája a közösen
végzett munka – a kooperáció*

DEFINÍCIÓ *A kooperáción belül a munka valamilyen elv szerinti
felosztása a kooperálók között a munkamegosztás*

A MUNKAMEGOSZTÁS

A munkamegosztás alapvető okai:

1. A **nemek** közötti különbség

A MUNKAMEGOSZTÁS

A munkamegosztás alapvető okai:

1. A **nemek** közötti különbség
2. A munka **fizikai és szellemi mozzanatai** közötti különbség

A MUNKA LOGIKAI FÁZISAI

1. A cél kitűzése, a cél elérését akadályozó akadályok feltárása – **TERVEZÉS** (szellemi mozzanat)
2. A cél eléréséhez, az akadályok leküzdéséhez szükséges eszközök kiválasztása – **SZERVEZÉS** (szellemi mozzanat)
3. Az eszközök célirányos használata – **ÁTALAKÍTÁS** (fizikai mozzanat)
4. Az elért eredmény egybevetése a kitűzött céllal – **ELLENŐRZÉS** (szellemi mozzanat)
5. Az ellenőrzés során kimutatott eltérések megszüntetése, mint új cél kitűzése – **SZABÁLYOZÁS** (szellemi mozzanat)

A MUNKAMEGOSZTÁS

A munkamegosztás alapvető okai:

1. A **nemek** közötti különbség
2. A munka **fizikai és szellemi mozzanatai** közötti különbség
3. Az emberi **egyedek közötti természetes** (fizikai-biológiai) különbségek – természetes munkamegosztás

A MUNKAMEGOSZTÁS

A munkamegosztás alapvető okai:

1. A **nemek** közötti különbség
2. A munka **fizikai és szellemi mozzanatai** közötti különbség
3. Az emberi **egyedek közötti természetes** (fizikai-biológiai) különbségek
4. Az **eszközök és az elvégzendő munkák közötti** különbségek – **technikai munkamegosztás**

A MUNKAMEGOSZTÁS

A munkamegosztás alapvető okai:

1. A **nemek** közötti különbség
2. A munka **fizikai és szellemi mozzanatai** közötti különbség
3. Az emberi **egyedek közötti természetes** (fizikai-biológiai) különbségek
4. Az **eszközök és az elvégzendő munkák** közötti különbségek
5. **Az emberek közötti társadalmi különbségek** – társadalmi munkamegosztás

A MUNKAMEGOSZTÁS TÖRTÉNELMI-LOGIKAI FORMÁI

TERMÉSZETES MUNKAMEGOSZTÁS

- Oka az emberek közötti természetes különbségek
- Eseti, véletlenszerű, nem stabil
- Hierarchiák kialakulásához vezet > a társadalmi különbségek forrása

Nem minden szükséges munkához található alkalmas ember

A MUNKAMEGOSZTÁS TÖRTÉNELMI-LOGIKAI FORMÁI

TECHNIKAI MUNKAMEGOSZTÁS

- Oka az eszközök és a munkák közötti különbségek
- Tartós, nem stabil
- Egyenlőségi viszonyok kialakulásához vezet

Nem minden szükséges munkához található hajlandó ember

A MUNKAMEGOSZTÁS TÖRTÉNELMI-LOGIKAI FORMÁI

TÁRSADALMI MUNKAMEGOSZTÁS

- Oka az emberek közötti társadalmi különbségek
- Tartós, stabil
- Hierarchiák kialakulásához vezet > az **érdekek** forrása

A természet kényszerét felváltja a társadalmi kényszer

AZ ÉRDEK

Definíció *A társadalmi munkamegosztás hierarchiájában az emberek tevékenységét motiváló azon késztetést, hogy megőrizzék a már elfoglalt helyüket a hierarchiában, illetve magasabb szintre kerüljenek **érdeknek** nevezzük*

SZÜKSÉGLETEK ÉS ÉRDEK

- A szükségletek az életben maradást motiválják.
- Az érdekek a termelési folyamatban való részvételt motiválják
- **Az érdekek a szükségletek társadalmi megjelenési formái**, de az érdekérvényesítés és a szükséglet-kielégítés ellentmondásba kerülhetnek egymással
- **A gazdaságot az érdekviszonyok mozgatják**

AZ ÉRDEKVISZONYOK

1. Egyéni érdekek, csoportérdekek
2. Érdekvényesítés, érdekütközések (súrlódások és ellentétek)
3. Az érdekvényesítés és az érdekütközések ellentétének feloldása – az érdekegyeztetés

TULAJDON

DEFINÍCIÓ *A termelés résztvevőinek viszonya a termelés eredményeinek elsajátításához a tulajdon. A tulajdonviszonyok az érdekviszonyok megjelenési formái*

A TULAJDON ÉRTELMEZÉSEI

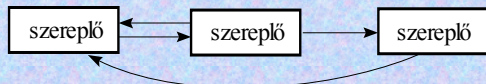
A tulajdon jogi értelmezése

A tulajdon tulajdonos és a tulajdon tárgyának viszonya, amennyiben:

1. A tulajdonos a tulajdon tárgyával **rendelkezik**;
2. A tulajdonos a tulajdon tárgyat **birtokolja**;
3. A tulajdonos a tulajdon tárgyat **használja**.
4. A tulajdonos a birtoklás és a használat jogát térítés ellenében, vagy térítés nélkül **átruházhatja**, a tulajdon tárgyat **elidegenítheti**

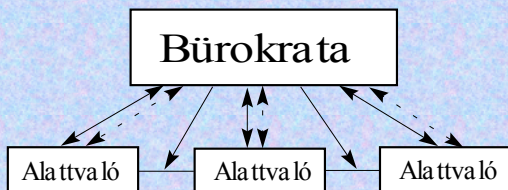
A TÁRSADALOM KOORDINÁCIÓS MECHANIZMUSAI

Az etikai koordináció

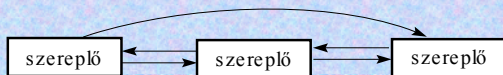
A TÁRSADALOM KOORDINÁCIÓS MECHANIZMUSAI

A bürokratikus koordináció

A TÁRSADALOM KOORDINÁCIÓS MECHANIZMUSAI

A piaci koordináció

A TÁRSADALOM, MINT RENDSZER

Társadalom

Politikai, jogi, kulturális,
intézményi stb. felépítmény

Gazdasági alap

Munkamegosztási viszonyok
Érdekviszonyok Tulajdonviszonyok
Koordinációs mechanizmus

**Köszönöm a figyelmet,
további jó napot kívánok!**